

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шаян. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Год. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сично: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацчині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ромунський підступ.

Львів, 29. жовтня 1928.

На черзі ромунської внутрішньої політики між іншим найшла справа т. зв. національних меншостей. В престольній промові члена регенції кн. Ніколая, виголошеній при відкритті ромунського парламенту 15. ч. м., зустрічаємо й такий уступ: «У якому інтересі держави будемо намагатися вести політику взаємності супроти меншостей. Ми даємо всі права меншостям (?), але вимагаємо від них, щоб вони, як зловільні горожане, виповнили свої обов'язки. Коли це станеться, тоді не буде ніякої різниці між ромуном і неромуном. Тому нехай меншости мають повне довіра до нас, а наше поведіння з ними буде зовсім ліберальне».

Зайвим було би вдаватися в аналіз «політики взаємності», бож загально відомо, що т. зв. меншости в Румунії є аж занадто дбальні, а ромунський режим у відношенні до т. зв. меншостей є аж занадто дикий і варварський. Неромунські народи є наскрізь обезправлені. Крім того в практиці т. зв. національні меншости поділяю на дві групи: на «дійсні» національні меншости (мадари, німці, жидаї) і на «заславляні» ромунів». Іншими словами: по одній стороні знаходяться ті національні меншости, до яких плечима стоять національні держави, а по другій стороні ті, які є полішені на власну долю. До цих останніх належать українці. Іх не признають ромуни ніби то тому, що вони не є українцями, тільки українізованими ромунами. Завданням ромунської політики є повернути цих «блудних синів» на доно матері-Ромунії. З тією метою до коріння знищено все українське: українське шкільництво, українські культурні й економічні організації, винищено українську мову з публічного життя, поведено колонізаційно-ромунізаторську політику на українських областях, завведено винятковий стан у Бессарабії на Буковині, здавлено пресу, сказано: поведено ромунізацію у всіх сферах суспільного життя, припоровивши найважчий поліцейсько-провокаційний режим.

Однак дотеперішня ромунізаційна акція не дала сподіваних успіхів. Внаслідок пасивного опору ромунізованих. Навпаки, ромунські колоністи почали топтатися в українському селянському морі. До того ж національна проблема в Румунії почала прибирати стан хронічної недуги і викликати не лише протести в сусідніх державах, яких земляки найшлися під ромунським чоботом, але й невдоволення міжнародних чинників, з яких поглядом доведеться ромунським державцям зустрітися при нагоді заходів у справі закордонної позички. Постійний внутрішній фермент у Румунії, викликаний боротьбою партій, династичною коаліцією та варварським денационалізаційним режимом, не сприяє притягненню закордонного капіталу.

Це й було причиною, що ромунські державці кола почали думати над палатинизмом в національній kwestії. Рівночасно із заходами в справі закордонної позички покликані до життя — аналогічно до польського комітету знавців у справах меншостей в світих воєводства — міністерський комітет в справі ви-

роблення статуту для національних меншостей. В ері грабщини польська політика покликувалася на ромунську політику в національній kwestії, а тепер навпаки: ромунська політика починає наслідувати польську, роблячи дрібні, неесенціальні уступки неромунським народам. Так, як досі стоять справи, ромунські чинники бажать заспокоїти «меншости» в двох ділянках: в ділянці народнього шкільництва та в мовній ділянці, допускаючи неромунські мови до судівництва, очевидно — як мови порозуміння без національних управнень.

Праці тієї міністерської комісії черепашиним кроком поступають вперед. Та все-таки ромунські чинники стараються викликати враження, що вони щось роблять в справі «заспокоєння меншостей». Згадка про палатинне вирішення національної проблеми «на основі взаємності» найшла в престольній промові. Одночасно перед мадярсько-семигородськими послани заявив мін. Дука, що небавом наново почнуться засідання міністерської комісії в справі статуту для національних меншостей. Для висловлення своїх поглядів у тій справі будуть покликані також заступники нац. меншостей. Уряд сподіється, що якісні властєсть поладати нац. питання та що з цієї розвязки будуть вдоволені всі партії (II).

Однак і тут не обійшлося без нікчемного підступу у відношенні до українців. Цікаво, що раптом ромунські адміністративні чинники зробилися «українофільськими». Претори (повітові адмін. начальники) скликають нотарів (громадських начальників) або громадських секретарів, наказуючи їм негайно скликати засідання громадських рад і перевести ухвали з домаганням двох годин в тиждень науки української мови в народніх школах. Годиться зазначити, що вже тепер є дозволене двогодинне навчання української мови в народніх школах на українській Буковині. Інша річ, що учителі-ромуни не вчать навіть двох годин, в найкращому випадку навчаючи на тих годинах ромунської історії по українськи.

Наказ преторів і посібіх, з яким урядово наказано винести бажані урядові ухвали, доказує, що при допомозі українських громадських рад ромунські державці бажать виключити українське населення з під охорони закону про нац. меншости, а головню не допустити до реституції українського шкільництва. Мовлячи, коли самі українці че-

реа громадські ради домагаються тільки двох годин української мови, то по-що їм привертати українську школу?

Однак населення підсвідомо відчуває, що тут щось не в порядку. Але не маючи ніяких вказівок від провідних українських чинників, розшиплюється і губиться в своїх домаганнях. Істотною на Буковині українська преса пускає всілякі татарські вісти, а не вияснить, як поводитись супроти урядового натиску і чого домагатися. Наслідок того такий, що одні громадські ради йдуть за побажаннями преторів й ухвалюють домагання 2 годин української мови в своїй школі, другі — 4 годин, треті 6 годин, четверті — 8 годин, п'яті стільки годин, що й ромунської, шесті — української викладової мови по половині з ромунською викладовою мовою, семі — української викладової мови, а ромунської як предмету, якісні деякі вимагають повороту до передвоєнного стану.

Недостача вказівок і проволу на Буковині (про Бессарабію взагалі не маємо ніяких відомостей в буковинсько-українській пресі) спричинює повне замішання в громадах. Аж в останньому часі черновецький «Час» почав неспівмірно пропагувати домагання української мови навчання в народніх школах, все-таки більш увагу присвячуючи татарським вістям про «бунт у червоній армії», всілякі повстанчі фантазії і т. і.

Ще в останній хвилі треба зробити все можливе, щоб українські громади на Буковині і в Бессарабії винесли збірне домагання української школи та тим чином у ніщо повернули нікчемний підступ ромунської влади, яка намагається виключити українське населення з під охорони майбутнього статуту для національних меншостей. Непростимим національним гріхом було би, колиб незорієнтовані громади пішли в більшости на урядовому волюні і тим чином дали тій владі аргумент перед світом, що саме українське населення заважається за ромунською школою з додатком двогодинної науки в тиждень української мови. Наші земляки під Румунією повинні напружити всі сили за українською школою не лише з погляду національного, але й об'єктивно культурного, щоб аргументи наше населення з кайшів анальфабетизму. Таж навіть здал ромунських учителів у Галаці ствердять, що ромунська школа на Буковині і в Бессарабії дала досі 90 відс. анальфабетів між дітьми.

Торг і політика.

Знову перерва в польсько-німецьких торговельних переговорах.

Варшава, 26. жовтня 1928.

Торговельні взаємини між Польщею і Німеччиною належать до найбільш характеристичних для післявоєнного часу Європи. Північність взаємини і всіх економічних явищ, які з ними пов'язані, є необхідні для пізнання вартості останнього миру. Тимчасе воно обов'язкове для пізнання внутрішньо-господарської структури Польщі і її всієї економічної політики.

Одною з додаткових постанов Варшавського міра було встановлення

місячного контингенту 500 тисяч тонн вугілля, імпортованого з Польщі до Німеччини. (Це свого роду «препаративний» примус Німеччини щодо Польщі). Коли термін цієї «економічної санкції» вийшов, Польща наставляла на дальшому «збереженні» адекватної висоти вугільного контингенту в торговельному обороті з Німеччиною. Німеччина, яка сама за разову купила до вичерпання своїх запасів промислової продукції, винити таку відказу. Тоді й розпочався між ними дискусія.

зв. митна війна. Це було в червні 1925 року.

Безумовно, що тоді входило в гру по обох сторонах чимало моментів сучасної політичного характеру та всякої комбінації економічного «перекитання» протиположних. Однак факт безпосереднього сусідства обох держав, факт різного господарського характеру обох держав, виніс факт величезної експансивності німецького промислу примушував обі держави раз-у-раз шукати порозуміння. Шість тижнів тому наважало у Варшаві торговельні переговори — вже третій раз. І після шістьох тижнів знову їх перервано, дійшовши до мертвої точки.

Поки займемося цією останньою стадією переговорів, згадана, шуму в світі викликала, пригляньмося ще вислідом атакованій польсько-німецької «митної війни». Отож фактом є, що ні одна з сторін не вдалося завадати свої протиліжній стороні навіть допускати втрат: навпаки обі сторони витягли з цієї війни деякі користи. А саме: обі сторони старалися заступити імпорту потрібного криму розбудовою та збільшенням власної власної продукції, а зупинивши експорт скерувати на інші базари збуту. І признати треба, що на обох сторонах у великій мірі вдалося. І так аж чотири галузі польської промисловості заважали виключно торговельній війні з Німеччиною (митним бар'єром, дивним називають проти німецького імпорту та збільшеній оцінці польського скарбу) свій розвиток: хімічний промисел, електротехнічний, гумовий і конфекційний. Коли виробі німецького хімічного промислу тюрнали в 1924 р. 43 відсотків цілого польського імпорту, в 1927 р. впади до 29 відс. В електротехнічному промислі польська продукція тюрнала в 1925 р. ок. 7 і пів міль. кг., а близько 12 міль. кг. в останньому році. Гумовий польський промисел міг розвинути виключно від того моменту, коли державні влади до Польщі встановили репрісії німецької виробу, тож саме польська конфекція, головню текстильній виробі, позискали покупки у Польщі тільки тоді, коли того примушено брати їх з недостаті краших німецьких. Щож до польського експорту до Німеччини, то тут вдали до 1925 року в гру: вугілля, худоба (головню верогата) і дерево. Але ось, коли в 1924 р. при ліквідації німецькому ринку, Польща вивела 11,5 мільонів тонн вугілля, то в 1927 р. при цілком зачиненні нім. кордонах, вивезено в Польщі тільки 11,6 міль. тонн; Польща нашла собі компенсацію або у своїй внутрішній конвентії, або в нових ринках збуту — головню в Скандинавії. Експорт верогаті худоби зріс з 410 тис. штук у 1924 році (свого останнього перед митною війною з німцями) до 771.000 штук у 1927 р. у тому ж часі експорт мала з Польщі зріс з 7,8 тисяч тонн на 33,5 тисяч тонн. Втрату німецького базару покрили базари австрійський і чеський. А експорт шпаловатих і фібратів польського деревного промислу зріс за останній три роки з 9.410.000 тис. на 2.007.000 тис. на 9.410.000 тис. на 2.007.000 тис. — з 137 мільонів на 324 міль. тонн. З свого боку Нім. міль. тонн. фібратів імпорту з Польщі мільонах худосила імпорту з Польщі зріс з 6,1 відс. цілого свого державного імпорту в 1924 р. до 4-х відс. у 1927 р. виникли звичайно зріс загального свого імпорту — до загального свого імпорту польської держави на зачиненні польської держави.

ни — просто розовокружними цифрами.

Отже при дальшому розгляді статистичних цифрок польсько-німецького торгівельного обороту за минулі роки виявляється такий найцікавіший момент, що промовляє у вигадку користь Німеччині: отже Німеччина творила в 1924 році 34,5 від. у цілому польському імпорті, в 1926 році 23,6 від., та вже у 1927 році 25,5 від. Виходить, що Німеччина, не плаваючи на регламентованій митній системі в неймовірно вибухливій митній справі, все таки займає в польському імпорті надзвичайно важливе місце. Це видно ще й з огляду на цифрах вартості ввезеного німецького краю та вивезеного в той час до Німеччини краю польського: в 1924 році польський експорт до Німеччини дав Польщі 536.125.000 зол., німецький імпорт до Польщі дав Німеччині 406.269.000 зол., в 1927: польський експорт — 804.706.000 зол., нім. імпорт — 736.712.000. Однак вже в одному місяці червні 1928 року вивезено з Польщі до Німеччини краю на 67.832.000 зол. і привезено відтуда на 75.585.000 зол. Отже видно, що: 1) зовсім митна війна здусила торговельний оборот поміж двома державами, однак цей оборот стихійно, всупереч усім штучним бар'єрам, постійно росте, і 2) Польща грає в цілому торговельному житті Німеччини (як імпорту, так експорту) тільки дуже маленьку роль, зате Німеччина в польському торговельному житті — величезну роль, при чому сила німецької економічної експансії така велика, що для успішного зупинення її треба би вжити хіба таких репресивних засобів, що воно грозило би цілому польському економічному життю поважною кризою, — не кажучи про огляди суто політичної натури.

Всі наведені моменти не заохочують надто до чим-швидшого замирення. Польща каже собі: нинішній стан ставить в управілюване становище наш промисл, яке він втрачає, коли прийде до конкуренції з внутрі краї з німецькими фабриками; експорт ми налагодили собі й поза Німеччиною, а з німецьким імпортом і при існуючій війні ледве встигаємо боротися. Німеччина знову розуміє: Польща взагалі є для нас маловажним торговельним контрагентом, її вугіль і савні можуть лише ускладнити нам нашу внутрішню конюнктуру, а щодо нашого експорту до Польщі — то він і без формального миру, без торговельної умови, знаходить собі шляхи до Польщі шораз успішніше. Однак і польські економісти аляють собі справу, що польський промисл чей-же не може жити вічно в ненормальних умовах штучно встановленої конюнктури, бо чим даліше це триває, тим поважнішими заломаними грошми у будучому, та що найважливіше війна з німцями не усуне факту, що жити з ними — треба. Знову Німеччина є надто європейською державою, аби не розуміла, що перманентна торговельна війна з сусідом є для світа незрозумілим явищем і тому приносить удар — державному престижові.

Про спроби замирення і зокрема останню неспадку спробу та про політику, яка за цією економікою криється, скажемо дещо завтра.

І. Кедри.

3 судової салі.

Затвердження присуду в справі Сожницького і тов.

Перед колегіальним судом у Любани відбулася розправа над відхилком присудження у процесі М-огр'я в Луцьку, що відбулася ще в грудні 1927 р. Присуд за мідний міна і затверджено; головному обвинуваченому (Панові Сожницькому (бороняв його посол д-р Степан Білаш) апелювався суд відхилив і за три роки перебути вже сядової вивації Респу обвинувачених боронили адвокати: д-р Маріан Гаушман і д-р Лявдан з Пережмиш.

Перед Зіздом „Рідної Школи“.

В справі аміни статута в „Рідній Школі“.

На візлах „Р. Ш.“ і в пресі підноситься в одно думка про необхідність аміни статута „Р. Ш.“ в цьому напрямку, щоб, замість невідповідальності (фактично), вибраний шорку Головної Управи, яка після орієнтування може ледви кілька місяців працювати й уже знов уступає, — до проволу Товариством подклати платну й відповідальну дирекцію, а Головному Управу зазначити вибрану шорку і дати їй чинності репрезентативні, ідеологічні й контрольні.

Цього року не асталено на дивний порядок загального візду справи аміни статута, тільки Бол. Управа має прийти на загальний візд із апеском, щоб вибрати комісію, яка приготувала аміну статута в цьому напрямку, щоб Головному Управу вибрати на три роки і тим, що кожного року уступалаб одна третина членів а Р. У.

Таке вирішення справи без введення відповідальної дирекції не направити домаганням Головної Управи „Р. Ш.“ Чи люди працюватимуть у Головній Управі рік, чи три роки, оскільки вони виконуватимуть свої обов'язки „між іншим“, „а патріотизму“, то поостерігаться водно історії з липня і серпня цього року! Устава, що має кілька мільонів золотих обороту річно, мусить мати управу платну й відповідальну, яка працювалаб постійно й асталалаб ідеологічно й матеріально під контролею Головної Управи, що складалася б із найпатрістичніших громадян, які за честь виконувалиб свої верховні (не буденно-ділові) чинності в „Рідній Школі“.

Перед сьогоднішнім віздом „Рідної Школи“ стоять два питання: 1) вибору комісії, яка випрацювалаб аміну статута; 2) вирішення напрямної до аміни статута.

Перша справа не зустріне протиників. Требаб тільки комісії поставити речень до підготовчої праці, щоб разом із Загальним Зборам „Просвіти“ в грудні п. р. (дещо скорше або пізніше) скласти надзвичайний візд „Р. Ш.“ для ухвали аміни статута, аби найближчий осінній візд відбувся вже на основі нового статута.

Тяжка друга справа. Засатрифікувана на три роки Головної Управи, яка працювалаб для „Рідної Школи“ у тихих альних від іншої фахової праці її членів і від інших патрістичних обов'язків (праці у „Просвіті“, „Учт. Громаді“, „Воздній Помочі“, кооператив, банках, то-що), моглаб створити такий стан, що вибрана приналежко напр. нездарна Головна Управа малаб за три роки досить часу зовсім заирити „Рідну Школу“.

Призначення статуту постійної й відповідальної (бо платної) дирекції — поставилоб при вермі веденнєвської організації нашого приватного шкільництва модерний чинник, якого миттєвим завданням булаб праця для „Рідної Школи“ і який стояв би, як і дирекції всіх інших наших установ, під загальним проволу і контролею Головної Управи (їїб, так сказати, Надвірної Ради).

До чинностей Головної Управи належалаб репрезентувати Товариство азові, аплікувати намірами для праці дирекції і найголовніше: контролювати працю дирекції.

Вся ділова праця в „Рідній Школі“ — організаційна, оборони шкільництва, устрою й контролю приватного шкільництва, фінансова (класовості, підприємств і контролю фінансового діловодства й адміністрації аружжя і шкіль) належалаб до дирекції під загальним проволу і контролею Головної Управи.

В склад дирекції повинно входить трьох директорів: 1) директор для справ організації „Р. Ш.“ й оборони шкільництва взагалі; 2) директор шкільних справ для оселювального, середнього й фахового шкільництва „Р. Ш.“; 3) директор рахунковості, адміністрації і підприємств.

„Рідна Школа“ в руках європейної дирекції і відповідально, потугам відповідальності й виправданості у праці може розвинути у веденнєвську шкільну устану. Незадарого чи невідповідально члена дирекції може Головна Управа кожчасно аступити іншим, аставляючи усунутого директора на сталовіці відходного вродження або, коли він

несумлінний, асовім звільняючи зі служби.

Цяса для нашого приватного шкільництва шораз важчі. Найближчий візд повинен вирішити, чи „Рідна Школа“ має існувати і працювати, як досі, чи мусить пристосуватися до вилог життя й розгорнути крила до багстрого і певного лету в краі майбутнє.

Антін Крушельницький.

Громадяни! Пам'ятайте, що скріпленням основ „Просвіти“ скріплюємо належний розвиток народного життя. А зробимо це як члени „Просвіти“.

Радянська Україна.

Музей життя і творчості Тараса Шевченка.

Дня 7. листопада відкривається в Київі музей життя і творчості Тараса Шевченка. Музей міститиметься в будинку, де колись жив Шевченко й матиме такі відділи: Дигніство Шевченкове. Перші художні впливи на Шевченка. Шевченко в Петербурзі. Шевченко на Україні. Кирило-Методіївське братство й аспланія. Дослідження Шевченкової творчості і що два відділи, де будуть абрані твори поетів, мистців і композиторів, що присвячені Шевченкові, а також усі проекти увічнення Шевченкової пам'яті перед і після революції. Всі ці відділи будуть розташовані на першому поверсі Шевченкового будинку. На горі, на основі провоту професора Кричевського буде відновлена Шевченкова майстерня.

Музей Мистецтва У. А. Н.

Музей Мистецтва У. А. Н. набув низку нових колекцій, які мають велику культурно-історичну цінність. З левіградського музейного фонду одержано до 300 араків англійської і французької порцеляни, голландського фаянсу 17. століття, різні бронзові релі (італійських майстрів, то-що. Музеєві адалося також придбати колекцію надзвичайно цінних араків східного мистецтва, зокрема японського. Цінні колекції Музею Мистецтва одержав від інших музеїв порядком перероблених майна. В останніх місяцях аначо одержано віддачування музею як цінних експонатів, так і окремих відвідувачами.

Науковий зв'язок із заиродном.

Всеародня Бібліотека України за 10 років свого існування налагодила науковий зв'язок майже зі 100 бібліотеками всіх країн світу. Бібліотека обмінюється виданнями з бібліотеками Індії, Аргентини, Канади, Данії, Швеції, Норвегії, Бельгії, Англії, Франції і т. д. Цим дяки ВБУ одержала з нійорської публічної бібліотеки велику партію англійської літератури.

Українські ачені в Туреччині.

Дня 18-го жовтня відіздуть з Одеси до Туреччини делегація українських учених, яка має налагодити зв'язок із турецькими науковими установами й організаціями турецьких учених із науковою роботою а галузі ехології, що її провадять на Україні.

Волинський Архів.

В останніх часах у Волинському Архіві, що відділює і цінністю своїх матеріалів є один з найбільших на Україні, аналдено кілька десятків дуже цінних фондів. Між ними матеріали „Совєстного Суду“, „Сирітського Суду“, „Торговельного Словесного Суду“ то-що.

Фонди для всеукраїнської музичної бібліотеки.

При Всеародній Бібліотеці України в Київі організується музичний відділ, що агодом має перетворитися в архіву бібліотеку. Для цього відділу абератимуть потрібні матеріали. Головнааука дістала від свого уповноваженого Дабаніського, який спеціально виїхав до Москви і Ленінграду в справі придбання експонатів для української музичної бібліотеки, повідомлення, що ГІЗ РСФРР виділяв для цієї аначу партію експонатів — старих видань пот. Головнааука алопотється про віддання а музейних фондів нотопрописових матеріалів українських композиторів

Україна в німецькій пресі.

Агенція „Азіен-Остеркунда-Дісет“ розмірала дня 23. п. м. у своїй біжнєвській дуже прихильну для української справи статітку п. н. „Акостійницькі митини на Радянській Україні“.

Журнал „Poetrytime Wochenblatt“ (Берлін) а дня 11. п. м. привіс надзвичайно гарну статітку Гіна Яріто п. н. „Мала Україна“.

Зате в іншому берлінському політичному журналі, а саме у „Візде унд Вет“ а дня 15. п. м., нахонимо статітку барона Фельєраана п. н. „Українське питання“ в якій й автор стоїть шляком на російській платформі, при чому силу фактів з українського життя геть переаугує.

Із німецьких газет, що виходять з Польщі, слід агадати „Познер Таблет“ а дня 24. п. м., а якую Ансель Шмідт видрукував на вступі статітку, оперту на правильних інформаціях і алуванні помічненій, п. н. „Українська оцінка в комунізм“.

3 сокільського руху.

Сокільські свята в пам'яті полягких.

Дня 7. жовтня ц. р. було на черзі сокільське свято в Раві Руській. Відбулося це свято при участі сдох сокільських і двох лугових товариств; разом було понад 3.000 людей. У програмі була рино Служба Божа і панахидя за полягких, а поволуді руханкові справи сокільських товариств. Особливо гарно виконували справи Сокілки а Раві, а багдору аглядали Сокіли а Белав, всі з повних сокільських одностроїв. Оплески, якими прийняли відділ аправляючих Сокілів, будуть їм адохотою до дальшої праці.

В тому ж дні (7. X. ц. р.) т-во „Сокіл“ на Клепарові у Львові влаштувало також своє свято. Вже з перших точок програми було видно гарну підготовку й аведення. Значення вишколів руханових азначалися своєю будовою; планяти було також, що перейшли добру руханкову школу. В програмі було: а год. 3-й повоуді на місцевому аладішній пам'ятці за полягких. Ветером в салі „Народного Дому“ відбувся руханковий попис. Виступили всі відділи цього товариства до перегляду, по яким на сцену аийшов рій сокільського дороств, що сміло виконав чотири арази візкоруч при пісні, а відтак бачили ми гарно дібрані сімкові аеми. Оплескували, співаючи сокільський марш, аийшли рішавим аросом зі сцени. Не сумніваємося, що по таким гарним виступі цей відділ аначо абільшиться. Во справі гарно аглядати цей виступ дітвори! До апра альноруч аступили рій членів у повних і одноконх руханкових одягах та аміриво аиконах 3 візкоручних апра. Відтак на аиконх апрабних будувало 22 членів гарно узоджених немі. Мусели аийти перед сцену на салі, і хоч вока аикона, досадали майже до стелі. Це була найбільш ефектовна точка програми. По перерві боролася три пари атлетів, показуючи неалу техніку хопів, таку потрібну в алевнних амаганнях і азначену орієнтацію. Закінчили цей попис національнй танок „Запорожеськ“ і „Аркан“, що були виконані аірчево і зробили велике враження на захоплених аидів. Після цього розахалися сокільські аечерині. У виступі не брали участі членів, тому, що не підготувалися. В тому напрямі товариство мусить ще працювати. Членів аидів, що гарячо оплескували працю Сокілів, повинні аступити в члени цього товариства і допомогти йому адобити руханкові апради, що дадоб можливість товариству ще краще розвиватися. Провідники товариства і аиконади апра можуть бути справді азовлені з цього свого аступу.

По широкому світі.

Соціалісти та комуністи Берліна демонстрували спойною маніфестацією а нагоди 30-тїтї відомого акову Бісмарка, авершеного проти соціалістів.

Грецький кабінет рішив дозволати Англії, щоб утворила на грецькій території кілька майданів для аземлення воювних переаств між Англією і Індією.

Кандидат на президента Сполучених Держав Сміт аам несподівано веру у виборчій агітації над Гувером, бо з ним аавнявся сенатор Норріс, що має а собою 3 міль. виборців.

Ромунський парламент рішив видати судові ділох послів, обвинувачених в афтових маніфестаах.

— **Шлюбний рекорд.** У „Красній Газеті“ читаємо: Шлюб діяний у бюрі реєстрації подружжя Виборгського району виявився громадянином Палазюк з Круженного переулка 11 з фабричним робітництвом, щоб вписати своє подружжя. Точно 40 хвилин пізніше, подружжя пара вернулось, домагаючись розводу. Причина: вони не добавлялись з трамваєм, в якій такі мають нещастя. Жінка домагається, щоб він переправився до неї, а муж, що його хита ліпша. Уряд не признає цих мотивів і казав їх потягнути до відповідальності.

— **Спортсмени і політика.** Боротьба за американського президента загострюється з кожним днем. Неладно Губер забезпечив собі страшенне популярного Ліндберга, який став його андорним агентом. Ліндберг є прихильником „сухого“ (протигромого) режиму. На це відповів крутий кандидат Сміт тим, що зеднав собі другу спортову славу боксера Таннен. Чемпіон світа із своєї популярної подорожі по Європі відтелеграфував, що є за „мокрим“ режимом. І додав до цього такі рефлексії в пресі: „Гадаю, що я не менше популярний від Ліндберга. Жаль лише, що боксом захоплюється здебільша молоді, що ще не має права голосу. Іншаке перемога Сміта була би забезпечена“.

— **Конгрес стрижів у Віані.** Між 20-им і 25-им цього місяця відбувся у Віані святочний тиждень фризійських організацій з Німеччини та Австрії. Зібра був одержаний з конгресом фризійських „майстрів“ і публічним полисом. У конкурсі взяли участь тридцять найліпших мистців ножиць і зачіски. Завдання конкурсу полягало на тому, щоб виконати найкращу зачіску „до ліній“. Переможцем у тому конкурсі, що відбувся в т. зв. Софійській селі, виявився німець Мерінг із Дортмунду (500 шилінгів і зол. медалей). Другу нагороду та зол. медалю взяв також німець. Щодо 3-тї нагороду добули фризійські представники Віані. Вечером відбувся в тій самій селі т. зв. історичний фігаро, себто ревіз історичних зачісок.

— **Винаходи на часі.** Від довгого часу існує в Англії своєрідна організація, якої завданням є піти на руку ученим-аналітикам. В тій цілі видає вона щорічно список усіх предметів та удосконалень, які повинні бути винайдені. Цього року появилася накладом цієї організації пята книга „винайдених винаходів“ під вішним заголовком: „Чого ще треба?“ Між винаходами, яких потребу найбільше відзначається, нахилимо такі: бритва, якої ніколи не треба гострити; мотоциклетна з електричним мотором; прилада для газдині до випробування температури азілака; фотографічний негатив, невразливий на денне світло; почтова скринька, яка завжди би та франкувала автоматично листи; середник на забезпечення домія від злочинів, спричинюваних вуличним рухом; автоматичний прилад, який забезпечував би прохання від „хрещених болотом“ (у нас завжди би такий винахід коначно); папір, що не горить би; мелоток, що був би автоматично забезпечений у шклизі; переміна голосу в енергію, прилад до розширення мриць; перо до наповнювання, яке писало би трьома мовками.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ. (Повітова конференція УНДО. — Зарегістрування селі „Нар Домум“). Повітовий Народний Комітет за починення політичний повіт скликав до Копичинців на п'ятницю 19. жовтня 11-го повітову конференцію громадських організацій (мужів довір УНДО для обговорення блукачих політичних і організаційних справ. В відроді, не адекватні на дуже щільні політичні роботи, казав участь кількох свідомих інтелегентів, п'ятих самовидців і довіти і міждоцесія селі. Конференцію отворив іменем Пов. Нар. Комітету п. Мартин, директор Пов. Союзу Кооператив у Копичинцях, виправдовуючи несприятелість голови Комітету с. Мазилівського, що казав везти на конференцію не міг працювати і антихви прибувшого на конференцію як делегата Центрального Комітету УНДО посол д-ра Степана Барана в Тернопіль. Провід мартов обрав посол Завалиху і директор Мартин. Політичний реферат про наше теперішнє положення мажоритарне і в Польщі виголожив посол д-р Баран, кладучи у своїй кінцівці виводок натиск на обидвані всіх українських національних сил для творчої організації роботи у всіх ділянках нашого життя і до відбору планового настулу на нас нашого національного протипаніа. Таке обидвання під цю пору можливе однією від правором партії УНДО, що не виринуть, не роздупає, а напашаки — обидую наші сили, маючи

на ці інтереси нашого народу як цілоості. І тому працю Українського Національно-Демократичного Обидвання і його довіничий оманції на парламентарному терені Української Парламентарної Репрезентації треба підтримати і боротися проти кривини і кривиних партей, що стараються розвалити наш внутрішній фронт. Політичний реферат посол д-ра Барана доповнив своїми поміченнями посол Завалиху, почим переведено дискусію, в якій забирали голос ряд учасників. Для цілей чисто організаційних рішено скликати ще одну конференцію в Копичинцях. Навісень дир. Мартин порушив справу скитування і дислокації. Вирішено завізвати письменно всі громади в повіті до належного відомствання цих наших історичних роковин. Громадський уряд в Копичинцях (урядує там як заступник начальника громади українців а роду і вибраній українськими голосами Степан Сафін, що одержавши посаду а наших рук, держиться від нас осторож) зарекував велику селю „Нар. Дому“ на поміщення війська в КОР-у. 6-це ревізія проти-акопна і проти неї внесено ресурс. Ціль ревізії припинити наше національне життя в повіті, бо є це однією селі на збори і єхидини, а в додатку приміщення війська в будинку, де містяться 7-класова нар. мішана школа У. П. Т., відібється відміно на цій школі й унеможливити її працю. А і про це комує розходиться.

Театри.

Великий Мисьний Театр:
Поведілок 29-го, г. 7-30 веч. „Травіата“, опера, виступ П. Райчева і А. Шлемінської.

Кіна.

„Аполло“: „Блакитні ночі“.
„Лев“: „Цирк Роді“.
„Оаза“: „Я батько“.
„Палас“: „Тайна п'ятидлі“.
„Фатаноріана“: „Діакур“.

3 театру.

Театр ім. І. Тобилевича в Станіславові:
„Ой, не ходи, Грицю“.

Після великого успіху „Чарувався“ неміжурний Гриць. Сужини, чи варто вертатися до цієї пєси, стільки раз баченої, виправдала прем'єра. Вистава почалася точно. Управла театру і в цьому напрямку хоче зирвати з небаблннності традиції. Постановка пєси дбайлива, навіть художня. Нові декорації, чудові народні строї, прегарна оркестра під орудою п. Шрама. Прем'єру збогатили своєю присутністю на сцені артистки київського театру ім. Франка п. Борисоглазська, що навіть у дрібній ролі (ворожка) зміла захопити слухачів. На виставі 20-го і 21-го її ролю грала вклатно п. Каміньська.

Перше місце здобула собі артистка Ленська в ролі Марусі і голос і гра прегарні. Про її успіх буван найкращим доказом кінтих кінтих. До її гри достроювався своєю симпатичною повою п. Опар, що вироблюється на артиста. У ролі Хоми відомий місцевий театроман п. Сітовський-Миченко створив живу, пробуючу красу. Галина п. Смірницька була природна та шира. Рясні оплески дістав у IV-й дії п. Хитий за свого Дмитра. Ролю Дарини пердала зі зрозумінням п. Кемплова, а Степанів п. Никифоровова. Як Потан дебютував неосвоений ще зі сценою п. Первач.

Хорі всіх відознали. Малі диссонанси мезнуті. Режисер Миченко-Сітовський дістав признання за свою працю. На одній з вистав буван варшавські артисти Марія Малінька та Венгерно, що саме тоді понизали зі своїми виступами до Станіславова і висловились в повним признанням про гру акторів і всю постановку. Липається однію побажання до управл театру: роботи короткі перерви і швидше кінтих вистави. А до нашого громадянства: піддержати поважно зусилла директора театру п. Шеняського.

Великий Мисьний Театр: „Дякую за службу“, комедія в 3-х діях Волод. Печинського.

Печинський, відомий автор комедії „Легіонерда сестра“ і „Ашанта“, популярний мейстер і алоний публіцист, має легке перо, заправлене ювілієм. При цьому він не лаяється лірики, від якої у кожній хвилині може заховатися за шит іронії. Сюжет „Дякую за службу“ новий, свіжий, майже актуальний: як фінанція жінка, після 23-літньої подружжї „служби“ має її досить і вкде мужи — славного професора, що не має всіх жіночий рід за утілку до роботи, і допросих дітей, що не потребують її опіки. Дві особи — живі, діяльн іскрились гумором. 6-там а півсоти прелюбних

афоризмів про любов, подружжя та жіноцтво, що проходять морозом по шкірі чутих, не аневирних і в ідеалі кохання.

Всі три дії слухаємо а цікавістю, навіть а напруженням, не відгадуючи розв'язки. Тип молодого „модерної“ діячів міг би анілювати оплески, який глядачі не соромились оплескувати живого араків пресного „агірення“. Зате посол має аж два, майже ідеальні типи. З ними автор має однієї слоніт. Якщо він має спільника француз, цей не дозволив би йому ніколи обираати добре збудовану, пхаву пєсу таким естетичним закінченням, а радив би навіть конте-сильніший естетичний акорд.

Артисти почували себе добре в своїх ролях. Пані Бимановська мала ролю дуже невдачну і від неї віяло холодом, що не розбуджував симпатії. Зате всю симпатію мала метка, весела пана Ярковська. Панова грали краще, ніж бездоганно.

М. Р.

Зі спортивного життя.

Змагання атлетів у цирку Корнацького.

В п'ятницю виступило до змагань анову п'ять пар. Брила (Шлеськ) і Прогаска (Чехословаччина) змагалися 25 хвилин без результатів, таскамо Півеньський (Поліань) з Келером (Берлін). Далші три пари боролися аж до результату: жидівський геркулес Помов кинув у 34 мін. американця Самсона парадом з подвійного нельсона; віденський Штайнбах пограв у 40 мін. мистія Польні Штекера (перша програма Штекера); Феристанов (Болгарія) поборон у 20 мін. українця Аксіонова після прегарної, повної емоції бої, отби, що велася в нелицейному живому темпі і лишила спорю оплесків захоплених аудиторії.

Слід зазначити, що Штекер не признав своїй поразки і відіслався пюти рішення судді до Союзу Атлетів. Чи не що допоможе, треба сумніватися.

Атлети Льоніні і Преллер, програвши 6 змагань, вилітніювали від дальшої участі в турнірі сідлом за ата. Губером, якому „дограв кінця саме Аксіонов. Зате зявився новий атлет-великан, Гергард Карп із Гарну.

Нові книжки й журнали.

„Наша Земля“, суспільно-політичний і літературний журнал. Ужгород, а дня 15. X. 1928, ч. 9. Рік вид. II. Зміст: Свято Товариства „Промісія“. — Небезпека війни. — П'ять українських сіл, що тиняться за рідом 25 км. без мажної школи. — Чехізатори (замість мажого фелаетону). — Наші назвний хор" розпадається. — Від редакції. — Ювілей в Боронієві (сюрфісолово). — Лиг рату і Грелджа-Донський: Кровава закла. Ісен жа-Донський: Делегация під ворожнми штиками. — Грелджа-Донський: Хто ти, то ти? К. Чуга: Досвітті. — К. Чуга: Бескид. — З г. данської У раїна: — М. Вох: Сто років „Аскай Нової“. — Дешо про роботу Державного Віданняства України. (Із бюлетенів Д. В. У.). — Книж: Захліда України. — Кульгурия і літературна хроніка. — Всатина. — Етнографічні матеріали.

„Господарсько-Кооперативний Часопис“, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив, тижневик. Львів, дня 24. жовтня 1928. Рік вид. VIII. Ч. 43. „Молоде Життя“, часопис Українського Пласту. Львів, 15-го жовтня 1928. ч. 9. (57). Рік вид. VIII.

Оповістки

За оголошення редакції не відповідає.

Поетр. Сильшійна! Дня 31. жовтня п. р. відбувається установчі збори Кружка „Рідної Школи“ в Сколіві в селі магістрату в годині 2. пополууді, а в год 3. того самого дня відбувається збори Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил.

Дрібні оголошення

За оголошення редакції не відповідає.

НА осинній сезон! Найліпші і найкращіші форми сукув, востков і плаш, тільки у Козловської, вул. Академічна ч. 22. 515 2-2

КОРОНКИ французькі, вазанієнні альюпкові, найновіші зразки, найдешевше продає Пінес, Львів, вул. Боніа, ч. 7. 693 8-9

ШОВКИ, велюри, корони, додатки до хрестових, найдешевше Блу-тін, вул. Валова ч. 11. 625 2-6

ВІЛЛО в СТАНИСЛАВІ вільним, соняшним мешанням 4 (чотири) кімнати і комфортон і будівельну площу до полууді 610 м. продам або заміню за реальність у Львові. Відомість: Станіславів вул. Матейна ч. 27. 833 2-2

СТАРШО! совісної, пенсиданіної, ошадної господині на село, шукає кавалера. Сужини до помічі не бул. Місце вже пале — Зголомеша до Адміністрації „Діла під „Саміта“. 8362-9

БЮЖУТЕРІЯ, ЗОЛОТІ І СІРБНІ ВІДРОБИ продас за готівку і на сета від десятиліт літ у шалі краку знає фірма Іван Зельтенрайх, Львів, на Марійська ч. 3. Купую бріданти, золото, срібло, плату найліпші ціни.

1547

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та кож біжутерію власного виробу поручає: Домбровський-Гоза-жеський, Львів, (Готель Жорна) — Логіди умови. 7431 18-

ШУКАЮ МЕШКАННЯ о 3 пово і кухні в середмісті. Дав відступне, за те чини менший — Зголомеша Юзаяк, „Дністер“, Львів. 843 1-2

ГЛУХОТА ВИЛІЧИМО! Феноменальний випадок Еуфонія задоволено-ланний спеціалістам. Самі знайшли з притупаюного слуху, шуму і антику з уха. Численні подяки. Початку брешу на бажання висилає безплатно Еуфонія Ліній до Кракова. 842 1-2

ПОШУКУЄТЬСЯ фазівця столяр, що міг би есентуально обикти провід столярської роботи. Платня після угоди. — Інформації удіють Том. Рина Школа у Львові, Ринок ч. 10. П. пов. 841 1-1

ШУКАЮ МЕШКАННЯ у Львові (3-4 пово і кухні) на один рік. А тин Крушельницький (якостовно: Винникий, Кольонія, особисто: Львів, вул. Театинська ч. 10. І пов. від 8-11 го дня). 844 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

Спеціаліст недуг дермів, серця і жалуза

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 24-24

Впр. ОО. ПАРОХІВ, що узаджують у своїх парохіях місці, просить двоїх інвалідів УГА, що займаються продажо де-воціоналів, щоб буан заславі повідомити про речення місці хоч тиждень за-перед і цим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві зголомеша: Л. Якім, Запінтія, п. Підліски налі. 2-2

Хто ще не має в своїй бібліотеці

СПОГАДИ часті І. П. III.

Евгена Чикаленка.

Шна тільки 8 зол. без пересилки. Значила пересилка 50 сот., поручена 90 сот.

нехай пише до Адміністрації „Діла, бо наклад вичерпується.

Крім цього набути можна в Адміністрації:

Михайло Возник

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПНІНА

Ціна 1-50 зол. на почт. перес. 50 сот.

Г. Браска

БЕЗ ПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 90 сот.

Михайло Матія Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

Михайло Возник

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звизків Галичини з Наддніпрянщиною в 80 pp. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

СЛУЖБА БОЖА

св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Я. Левицького

Ціна 2-30 зол. без пересилки.

Адреса Адміністрації „Діло“

Львів, Ринок 10. II. п.